

การบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

THE INTEGRATION OF BALA 4 IN ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภททวโส

Phrapalad Phipatpong Phattawungso

วัดคูหาสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

Wat Khuha Sawan, Phitsanulok Province

E-mail: Pipatpong_2556@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น เพราะเป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงบูรณาการ "หลักพละ 4" เป็นธรรมอันเป็นพลังสำคัญที่ช่วยให้สามารถบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล จำเป็นต้องประกอบขึ้นด้วย กำลังความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบด้วยความเข้าใจถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของสภาพปัญหา ในการจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมทั้งพึงมีกำลังความเพียรด้วยความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ประกอบกับพึงมีกำลังความบริสุทธิ์ที่ปลูกฝังอยู่ในจิตใจด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และพึงถึงพร้อมด้วยกำลังการสังเคราะห์ การเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

คำสำคัญ: การบูรณาการ; พละ 4; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This article aims to study the integration of the 4 principles of physical education in the administration of local government organizations. This is because the local government organization which the state has established and has the power to govern itself. by which the central government decentralized power to the local because it is the most accessible to the public with the goal of making the well-being of the people better than before Therefore, in order to manage the local administrative organizations more efficiently, the "Phra 4 Principles" are integrated into dharma, which is an important force that helps to manage the organization effectively. be productive It is necessary to consist of knowledge power, a clear and precise understanding of the duties for which they are responsible, with an understanding of the reasons and the reality of the problematic situation. In order to lead to a concrete and sustainable problem solving process as well as having strength and perseverance with determination and effort in performing duties to the best of our knowledge and ability as well as having the strength of purity that is instilled in the mind by performing duties with honesty, transparency, accountability and being able to reach with supportive powers sacrificing one's own benefit for the benefit of the public

Keywords: Integration; physical education 4; local government organization

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) ถือเป็นการบริหารราชการรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพปัญหาสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน หากมีการหวังพึ่งรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วประเทศ ย่อมไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนา และเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที โดยให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของท้องถิ่น การให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยท้องถิ่น (Puang-ngam, 2017) มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการ สาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ (ไททัศน์ มาลา, 2554) ในทางทฤษฎีเชื่อว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวโน้มว่าจะมี

ศักยภาพในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ทราบถึงปัญหาความต้องการที่แท้จริง รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2541)

ที่ผ่านมาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาในการบริหารงาน เช่น โครงสร้างของอำนาจหน้าที่ที่ยังซับซ้อนกับหน่วยราชการอื่น งบประมาณและทรัพยากรที่ยังไม่เพียงพอ การทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส และปัญหาอื่น ๆ (ยุติธรรม ปัทมะ, 2558) ส่งผลให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พละ 4 จึงเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้อย่างชัดเจน

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การบริหารงาน

ความหมายของการบริหารงาน

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์และสนองตอบความคาดหวังและจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้น มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, 2552) ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิโรจน์ สารรัตนะ (2555) ที่กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์กร (Controlling)

นอกจากนี้ การบริหาร คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ รวมถึงการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Freeman, 1992) สอดคล้องกับ Bovee et. al., (1993) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่องค์การสามารถบรรลุเป้าหมาย โดยประสิทธิผลและประสิทธิภาพของ การวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุมองค์การในด้านบุคลากร งบประมาณ และแหล่งข้อมูล และสอดคล้องกับ บุญทัน ดอกไธสง (2537) ที่กล่าวว่า การบริหาร เป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ

สรุปได้ว่า การบริหารงาน คือการที่องค์การใช้คนและวัสดุในการบริหารจัดการถึงความต้องการที่กำหนดไว้โดยมีการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ การสั่งการและการควบคุมการปฏิบัติการในองค์กรที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการบริหารงาน

การบริหารงานเป็นกระบวนการจัดองค์กรและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น โดยที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างในการทำงาน องค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้เรียกเป็นตัวย่อ คือ POSDC มีรายละเอียดดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กรมีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ 3) งานบุคลากร (Staffing) เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และเป็นการสรรหาบุคลากรใหม่การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะกับงาน 4) การอำนวยการ (Directing) เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีภาวะผู้นำ 5) การกำกับดูแล (Controlling) เป็นการกำกับดูแล คือเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2549)

ดังนั้น การบริหารงานเป็นการทำให้งานประสบความสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น เป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อยู่ในตัว โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการบริหารงาน ที่เรียกว่า POSDC คือ 1)การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) งานบุคลากร (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) และ5) การกำกับดูแล (Controlling)

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รูปแบบหนึ่งโดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนแทบทั้งสิ้น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับปากท้อง ปัญหาทางด้านการส่งเสริมอาชีพ ปัญหาสาธารณสุข โภค ปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทุกปัญหาล้วนแล้วแต่สำคัญ ซึ่งส่วนหนึ่งต้องอาศัยการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะขับเคลื่อนไปได้นั้นต้องอาศัย “คน” ภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในหน่วยงาน หากประกอบไปด้วยทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็จะประสบความสำเร็จในด้านการบริหารงานและสามารถแก้ไขปัญหา

ท้องถิ่นให้ลู่ทางไปได้และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญอย่างรวดเร็วและยั่งยืน (ตุลา มหาสุชานนท์, 2545)

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้ หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครอง มาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดย ประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของ ตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของ รัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน (โกวิทย์ พวงงาม, 2552)

สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้น และให้มี อำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปให้ มีอำนาจในการตัดสินใจ และปกครองตนเอง บริหารงานภายในเขตอำนาจ และหน้าที่ของตน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต

3. ปัญหาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อม และความต้องการของประชาชนและสังคมได้อย่างเต็มที่ ที่ยังส่งผลให้เกิดปัญหาในการพัฒนาของประเทศในภาพรวม สามารถสรุปกลุ่มของปัญหาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

1) ปัญหาทางด้านการบริหารงาน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะมีภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ประสบปัญหาด้านการบริหารงานต่าง ๆ ทำให้การบริหารงานไม่ คล่องตัวเท่าที่ควร โดยเฉพาะการกำกับของรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การดำเนินงาน จะต้องอยู่ภายในกรอบและขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจมีผลให้การจัดทำบริการสาธารณะ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของราษฎรได้

2) ปัญหาทางด้านการบริหารการเงินการคลัง การดำเนินภารกิจต่าง ๆ กฎหมายต่าง ๆ ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การดำเนินงาน ทุกประเภทจำเป็นต้องมีรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งมี ปริมาณไม่มากนัก ดังนั้น รัฐบาลจึงได้จัดสรรเงินอุดหนุนจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ปัญหาทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์การบริหารงานบุคคลบางประการที่ยัง ไม่ได้แก้ไขให้เป็นไปตามหลักการตามระบบคุณธรรมมีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ที่มักจะ

นำเอาระบบอุปถัมภ์มาใช้ทำให้ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตกต่ำ ไม่ตั้งใจที่จะอุทิศตนให้กับการทำงานได้เต็มที่

4) ปัญหาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามหลักการปกครองตนเองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ในทางปฏิบัติจะพบว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนมีค่อนข้างน้อย คงมีเพียงแต่การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

5) การทับซ้อนของอำนาจ การที่มีรูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาค มีส่วนในการบริหารงาน และแม้แต่ท้องถิ่นเองยังมีการทับซ้อนกันอยู่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดทับซ้อนพื้นที่กับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งความทับซ้อนดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนและยังขาดเอกภาพในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอีกด้วย

6) ความล่าช้าในการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข เนื่องจาก หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังดำเนินการด้านนี้อยู่ส่วนหนึ่งเกิดจากข้าราชการเกิดการต่อต้านที่จะย้ายไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปิ่นอนธร เจริญชัยพฤกษ์, 2561)

สรุปได้ว่า ปัญหาสำคัญในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อม และความต้องการของประชาชนและสังคมได้อย่างเต็มที่ ดังนี้ 1) ปัญหาทางด้านการบริหารงาน 2) ปัญหาทางด้านการบริหารการเงินการคลัง 3) ปัญหาทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์การบริหารงานบุคคล 4) ปัญหาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) การทับซ้อนของอำนาจ และ 6) ความล่าช้าในการกระจายอำนาจ จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการการบริหารงานเข้ากับหลักพุทธธรรม พละ 4 เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาและผลักดันองค์กรให้สามารถพัฒนาอย่างยั่งยืน

การบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระพุทธศาสนา มีคำสอนที่สามารถนำมาบูรณาการในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น "หลักพละ 4" (อง.นวก. 23/209/376) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่ถึงพร้อม เป็นธรรมคำสอนที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การงาน เพื่อส่งเสริมการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลดังต่อไปนี้

1. ปัญญาพละ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือกำลังหรือพลังแห่งความรู้รอบรู้ ความรู้ หรือปัญญาที่กล่าวนี้ผู้นำจะต้องนำมาใช้ในการบริหารตน บริหารคนและบริหารงานให้ดำเนินไปได้เป็นปกติเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีโยนิโสมนสิการคือการไตร่ตรองใคร่ครวญอย่างพินิจพิเคราะห์ จิตใจเยือกเย็นมั่นคง เข้าใจในการบริหารตนเอง เข้าใจบริหารคนรอบข้าง รู้จิตของคน รู้บริหารงานอย่างชาญฉลาด เป็นคนใฝ่ศึกษา หาความรู้

อยู่ตลอด ซึ่งการรู้มาก รู้ลึก รู้ซึ่งย่อมเป็นปัจจัยอย่างมากในการตัดสินใจ วินิจฉัย บริหารบริหาร ผู้ได้บังคับบัญชา บริหารงาน ปัญญาพละนี้ ถ้าใช้ศัพท์ที่นิยมกันมากในปัจจุบัน ก็ตรงกับคำว่ากลยุทธานั่นเอง คนมีปัญญาพละ จะมีกลยุทธีในการทำงานที่ดี และการที่จะเกิดปัญญาความฉลาด (พระพรชัย สุกธมโม, 2554) รอบรู้ซึ่งลักษณะของปัญญาที่เกี่ยวข้องกับปัญญาพละ ดังปรากฏในหมวดปัญญา 3 (ที.ปา.11/228/231; อภิ.วิ. 35/804/438.) มีดังนี้

1.1 สุตมยปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยวิธีการอ่านและการฟังจาก หนังสือตำราวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในแต่ละสาขาโดยจะต้องจดจำความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไว้ให้ได้มากมายเพราะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการ พิจารณา และตัดสินใจสั่งการในการบริหารงานได้ไม่ได้รับความเสียหาย

1.2 จินตามยปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ที่ได้จากการคิดวิเคราะห์พิณิจ ไตร่ตรองข้อมูลที่ ได้รับทั้งจากการฟังหรือการอ่านรวมถึงการตรวจสอบแหล่งข้อมูลว่ามีความ น่าเชื่อถือมากน้อย เพียงใดการน้อมนำมาพิจารณาไว้ในใจอย่างแยบคาย ซึ่งอาจนำไปสู่การ พิสูจน์ข้อเท็จจริงความคิด แบบจินตามยปัญญาเป็นลักษณะความคิดตามหลัก โยนิโสมนสิการ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2549) มี 4 วิธี คือ

1) คิดถูกวิธี (อปายมนสิการ) คือ การคิดที่อาศัยวิธีการที่สอดคล้องกับเรื่องที่ ศึกษา เพื่อให้ได้คำตอบถูกต้องตรงความจริง เช่น การตรวจสอบความจริงในบางเรื่องต้องใช้วิธี อุปนัยหรือ วิธีนิรนัยหรือต้องใช้ประสบการณ์ตรงเป็นเครื่องตรวจสอบยืนยันความจริงในสมัยที่ พระพุทธเจ้าทรง ค้นหาหนทางดับทุกข์พระองค์ทรงใช้วิธีการทรมานตนเอง หรือทุกข์ทรมานแต่ก็ ไม่สามารถได้หนทางดับทุกข์เพราะทรงใช้วิธีผิด

2) คิดมีระเบียบ (ปตมนสิการ) คือ การคิดที่ดำเนินตามขั้นตอนของวิธีการนั้น ไม่มีการลัด ขั้นตอน หรือด่วนสรุป ซึ่งในการด่วนสรุปข้อมูลจัดเป็นเหตุผลวิบัติตัวอย่างเช่นถ้า หยิบผลส้มในลัง 1 ลูกมาชิมแล้วมีรสเปรี้ยวก็ไม่ควรด่วนสรุปว่าส้มทั้งลังเปรี้ยวหมดทุกลูกเพราะ อาจมีบางลูกมีรสชาติ หวานอร่อยก็เป็นได้และนอกจากนี้แล้วก็ต้องไม่มีความคิดฟุ้งซ่านออกนอก ลู่ทางต้องสมาธิอยู่ใน เรื่องที่คิดพิจารณาอยู่ไม่ทิ้งกลางทางเมื่อมีเรื่องใหม่ ๆ เข้ามา

3) คิดมีเหตุผล (การณมนสิการ) คือ การคิดจากเหตุโยงไปหาผลและการคิด จากผลวกกลับมาหาเหตุการคิดในลักษณะนี้จะทำให้นักบริหารหรือผู้นำเป็นคนรู้เท่าทัน เหตุการณ์ในการสั่ง การแต่ละครั้งสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะได้ผลดีหรือผลเสียตามมาเมื่อมี ความผิดปกติเกิดขึ้นใน องค์กรต้องบอกได้ว่ามาจากสาเหตุอะไร

4) คิดเป็นกุศล (อุปปาทมนสิการ) คือ การคิดสร้างสรรค์คิดให้เกิดความหวังได้ กำลังใจใน การปฏิบัติงานเมื่อได้ความรู้ใหม่ ๆ ก็สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อองค์กรของตนและ ยังหมายรวมถึงความคิดที่รู้จักแสวงหาประโยชน์ได้จากสิ่งที่ดีเหมือนว่าไม่มีประโยชน์

1.3 ภาวนามยปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในทางธรรมก็คือการฝึกจิตภาวนาเมื่อได้เรียนรู้วิธีการในภาคทฤษฎีแล้วก็ต้องลงมือปฏิบัติจริงจะได้ผลเป็นการแปลงยุทธวิธีเป็นยุทธการในสนามรบปัญญาทั้ง 1 นี้ทำให้ผู้นั้นมีความรอบรู้เกี่ยวกับงาน ในหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำหรือนักบริหารที่ต้องรอบรู้เกี่ยวกับตนเองและบริหารตนเอง ได้ต้องรอบรู้คนและบริหารคนได้และต้องรอบรู้งานและบริหารงานได้ เป็นผู้มีความรู้ใน 1 เรื่องเป็น อย่างดีกล่าวคือ

1) รู้ตน หมายถึง รู้จักความเด่นหรือความด้อยของตนเองทั้งนี้ก็เพื่อปฏิบัติงานให้เหมาะสม กับความสามารถของตน

2) รู้คน หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับคนร่วมงานต้องรู้ว่าลูกน้องคนไหนมีความสามารถ ทางด้านใดมีจริตแบบไหนเพื่อจะได้ใช้งานให้ถูกกับความสามารถและนิสัยของแต่ละคน (จริตหรือ นิสัยมี 6 แบบ คือ ราคะจริต ชอบรักความสวยงามคนกลุ่มนี้ชอบทำงานที่ต้องใช้ความละเอียด ประณีต, โทสะจริตชอบความเร็วคนกลุ่มนี้ชอบปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรวดเร็ว โมหะจริตจะขาดความ กระตือรือร้นปฏิบัติงานแบบเฉื่อยชา สัทธาจริตเชื่อคนง่ายคนกลุ่มนี้ถ้าถูกใจผู้ใดจะปฏิบัติงานให้ผู้นั้นอย่างเต็มที่ กำลังพุทธจริตชอบใฝ่รู้ช่างสงสัยรักการศึกษาค้นคว้าความรู้คนกลุ่มนี้มีความถนัดงานทางด้านวิชาการและวิตรกจริตชอบกังวลไม่กล้าตัดสินใจ)

3) รู้งาน หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารคนการอำนวยความสะดวกและการติดตามประเมินผลงานความรู้เรื่องงานมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การรู้เท่ามีความรู้เกี่ยวกับงานว่ามีขั้นตอนอย่างไรเกี่ยวข้องกับคนอื่นอย่างไรรู้เท่าถึงเหตุการณ์ที่อาจ เกิดขึ้นในอนาคตและสามารถที่จะหาทางป้องกันเอาไว้ได้ และอีกลักษณะหนึ่งคือการรู้ทันหมายถึง ความรู้เท่าทันสถานการณ์สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2549)

สรุปได้ว่า ปัญญาพลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการที่ผู้บริหารองค์กรครมมีความรอบรู้ทั้ง 3 อย่างคือ “รู้ตน” สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง “รู้คน” มีความเข้าใจในการบริหารคน เข้าใจในความรู้ ความสามารถของคน เพื่อที่จะสามารถมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของเขา “รู้งาน” สามารถวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้ เมื่อมีความเข้าใจในสภาพปัญหาและโครงสร้างของระบบงานที่ชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืน

2. วิริยพละ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ความขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ มีความพยายาม ไม่เป็นคนเกียจคร้าน หมั่นประชุมเนื่องนิตย์ มีความอดทนสูง ตั้งมั่นตั้งใจทำงาน เป็นคนจริงจัง เอาจริง เอาจัง อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยยากลำบาก อดทนต่อภริยา ทำทาง คำพูดที่ไม่สออารมณ์ ทนต่อความเจ็บปวดร่างกาย ต่อความเจ็บใจ ต่อแรงกดดันจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้วัตถุประสงค์สำเร็จตามที่ตั้งไว้ ดังคำสอนที่กล่าว

ไว้ว่า “วิริเยน ทุกขมจเจติ บุคคลจะล่วงทุกข์ ไปสู่ความสำเร็จได้ เพราะความเพียร” (ขุ.ส. 25/361) คนขยันมักทำงานไม่คั่งค้างนาน ซึ่งการทำอย่างนี้จัดเป็นมงคล ในมงคล 38 ประการ ข้อที่ 4 อนาคตา จ กมนตาทา การทำงานไม่คั่งค้างอาภูลเป็นมงคล พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงความเพียรมี 4 ประการที่เรียกว่าปธาน 4 (อง.จตุกก. 21/69/96; 14/20; 13/19) มีสาระสำคัญสอดคล้องกับวิริยพละ คือ

1) สังวรปธาน เพียรระวังบาปมิให้เกิดขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เป็นภาวะผู้นำวิริยพละ ได้แก่ การมีสติ ความระลึกได้ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว มีความใคร่ครวญ พิจารณาโดยแยบคาย ที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ ไตรตรองอย่างถี่ถ้วน ไม่ให้กิจที่ทำมีข้อบกพร่อง หรือมีข้อผิดพลาดเสียหายได้ หรือถ้าจะมีก็ให้น้อยที่สุด แต่ถ้าไม่มีได้เป็นดี ซึ่งการเพียรระวังนี้ ก็คือการรอบคอบ ระมัดระวังใช้สติปัญญา ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาทั้งหมด ประสบการณ์ทางตรงทางอ้อม ความรู้ทุกแขนง มาสังเคราะห์ ผนวก เป็นข้อวินิจฉัย พิจารณาการงานที่ทำนั้น ๆ โดยความยั้งคิด เพื่อผลแห่งการงานนั้นๆจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ ออกมาดี เรียกว่าไม่ให้มีที่ติ ไม่ให้มีที่ผิดพลาดเกิดขึ้นได้ และที่สำคัญคือระวังไม่ให้ความดีที่ทำอยู่ถูกลบล้างไป เช่น ถูกความโลภครอบงำทำให้ต้องประพฤติดมิชอบต่อหน้าที่ที่ทำ เป็นต้น

2) ปหานปธาน เพียรละบาป สามารถประยุกต์คือ มีความขยัน เพียรละ หลีก เลว้น ข้อโต้แย้งอันไม่เกิดประโยชน์ อันจะมีแต่ความแตกแยก แดกความคิด ละเว้นข้อขัดแย้ง โดยพิจารณาว่าการเป็นผู้นำคนต้องซื่อใจคน ต้องนั่งในหัวใจคน ไม่ใช่ นั่งอยู่บนหัวคน ซึ่งไม่สามารถครองใจคนได้อะไรที่การเป็นผู้นำควรละ เช่น ละอบายมุข ละความทุจริต ละเอาเปรียบ บริวารผู้ใต้บังคับบัญชา หรือข้อประพฤติดุปนิสัยส่วนตัว เช่น มักนินทา พูดโกหก พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดใส่ร้าย พูดยุแยงตะแคงรัว เหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรละทิ้ง เพราะเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเป็นภาวะผู้นำ บั่นทอนความศรัทธา บั่นทอนลดความเป็นภาวะผู้นำลง

3) ภาวนापธาน เพียรเจริญกุศลให้เกิดขึ้น ได้แก่ การขยัน การตั้งหน้าตั้งตาทำงาน อะไรที่เป็นความเจริญของหมู่คณะ ของชุมชนส่วนรวม ก็พึงผลักดัน ทำให้ปรากฏ เรียกว่า สิ่งใดดีก็ทำให้มีขึ้น เกิดขึ้น โดยการร่วมแรงร่วมใจของหมู่คณะ หลาย ๆ ความคิดผนวก กับความสามารถ ความรอบรู้ของ ผู้นำเอง เพราะหากว่าเป็นผู้นำ ไม่ทำไม่สร้างความเจริญ รุดหน้าอะไรให้เป็น ที่ปรากฏ ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ถือว่าไม่มีผลงาน ทำงานแต่ไม่ได้งาน ไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลปรากฏ และการไม่มีผลงานเป็น ที่ปรากฏก็เสี่ยงต่อการ ถูกประชาชน หรือ ผู้ใต้บังคับบัญชาประท้วงเรียกร้องผลงานได้ เช่น มีการประท้วงสร้างถนนทรุดโทรมเป็นหลุมเป็นบ่อ หรือสร้างอะไรแล้วไม่เสร็จทิ้งไว้เป็นระยะเวลา หลายปี เป็นต้น

4) อนุรักษนาปธาน เพียรรักษากุศลที่ทำแล้วให้ดี สามารถประยุกต์ได้คือ ผลงานที่ทำเป็น ที่ปรากฏ และดีมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ก็ควรรักษามาตรฐานความดี สิ่งที่ทำนี้ไว้ อย่าให้หย่อนยาน หรือมีระดับที่ตกต่ำ เรียกว่ารักษาระดับผลงานให้ได้มาตรฐานดี

ต่อเนื่อง ไม่ใช่แรกเริ่มดี แต่พอนานเข้าผลงานหดหาย ลดระดับลง ถ้าเป็นดังนี้ก็จะทำให้ลูกน้อง
บริวาร ผู้ตาม หรือถ้าเป็นผู้นำระดับประเทศ ประชาชนก็ลดความไว้วางใจ ลดความศรัทธา
เชื่อถือได้เช่นกัน ทั้ง 4 ประการนี้เป็นความเพียร ความหมั่น ขยัน อุตสาหะที่ผู้นำทุกคนใน
หน่วยงานต้องปฏิบัติ ชนิดที่เรียกว่าเป็นสำนึกว่าเป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องกระทำ หากไม่ปฏิบัติ
แล้วก็เชื่อว่าจะไม่สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ คือ ต้องมีความเพียร ขยันระมัดระวัง
ไม่ให้สิ่งไม่ดีทั้งหลาย อุปสรรคปัญหาทั้งหลาย เช่น ทุจริต อบายมุข เป็นต้นเกิดขึ้นแก่ตัวผู้นำเอง
และคณะ เพียรละสิ่งทีประพฤติดูอยู่แล้ว หรือกำลังจะประพฤติดันไม่เหมาะที่ผู้นำจะพึงปฏิบัติ
เช่น เพิ่มข้อขัดแย้ง ความอาฆาต อคติลำเอียง เป็นต้น เพียรทำความเจริญให้เกิดขึ้นแก่ หมู่
คณะ เพียรรักษาระดับผลงานความดีที่ทำให้อยู่ตลอดไม่ตกอันดับ เมื่อทำได้ดังนี้ก็เชื่อว่ามี ความ
เพียร ความขยัน ตามปธาน 4 (พระพรชัย สุขธมโม, 2554)

สรุปได้ว่า วิริยะผลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการบริหารงานบน
พื้นฐานความเพียรพยายามและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย เมื่อเจอปัญหาอุปสรรคหรือแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ก็สามารถอดทนต่อ
แรงกดดัน และมีสติตั้งรับกับสภาพปัญหา พร้อมทั้งมีความเพียรพยายามในการแก้ปัญหา นั้น ไม่
ท้อถอย หรือผลักภาระให้กับบุคคลอื่น จนสามารถบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. อนุวัชพละ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง กำลังการงานที่
ไม่มีโทษชื้อสตัยไม่ข้องเกี่ยวอบายมุข มีหิริ โอตตปปะ มีกรงานอาชีพอสุจริต การทำงานอันไร้
โทษเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้าในชีวิตการงาน และนำผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่เป้าหมายได้
เพราะการทำงานอันไม่มีโทษแล้วผลที่ร้ายอันจะเกิดจากการทำงานไม่มีโทษก็ไม่มีโดยประการทั้ง
ปวง แต่ตรงกันข้าม หากทำงานทุจริต อันจะก่อโทษแล้วไซ้ ก็ย่อมถูกจัดการโดยกฎหมายบ้าง
กฎระเบียบบ้าง กฎสังคมบ้าง แม้กระทั่งผู้ใต้บังคับบัญชาเองก็ไม่ยอมรับ จะเกิดการต่อต้านได้
เช่นผู้นำไม่มีศีลผิดลูกเมียชาวบ้าน คดโกง มีผลประโยชน์ในหน้าที่อันมิชอบ พุดจาหยาบ พุด
โกหก คำพุดไม่เป็นจริง ยักยอกทรัพย์สินแยะให้แตกสามัคคี ประกอบมิจฉาชีพค้ายาเสพติด เป็น
ต้น การประพฤติปฏิบัติที่จะทำให้อนุวัชพละสมบูรณ์ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิต
โต), 2549) มีดังนี้

1) การประพฤติตามหลักเบญจศีล คือ การรักษาศีล 5 ทั้งกาย วาจาและจิตใจ
อย่างเนื่องนิจ ประกอบด้วย ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ หรือใช้ให้ผู้อื่นฆ่า ศีลข้อที่ 2 ไม่ขโมยหรือลัก
ทรัพย์ของผู้อื่น ศีลข้อที่ 3 ไม่ประพฤติผิดในกาม ล่วงละเมิดคู่สามีภรรยาของบุคคลอื่น ศีลข้อที่ 4
ไม่กล่าว ความเท็จ พุดโกหก พุดเพ้อเจ้อ พุดไร้สาระ ศีลข้อที่ 5 ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ หรือของมึน
เมา

2) ละเว้นอบายมุข อบายมุขทั้ง 6 ทำให้ชีวิตของบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องไปสู่หนทาง
แห่ง ความเสื่อมและอาจทำให้บุคคลผู้นั้นต้องทุจริตต่อหน้าที่การงาน อบายมุขทั้ง 6 ตามที่กล่าว

มี ข้อที่ 1 การดื่มสุรา ข้อที่ 2 การท่องเที่ยวยามวิกาล ข้อที่ 3 การดูการละเล่นที่ผิด ศีลธรรมอันดี ข้อที่ 4 การคบคนชั่ว คบโจร ข้อที่ 5 การเล่นเกมพนัน ข้อที่ 6 การเกียจคร้าน ประกอบอาชีพการงาน

สรุปได้ว่า อนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารงานบนพื้นฐานของความสุจริต มีความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมถึงการกำหนดแผนงานหรือการจัดทำโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม ทำให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. สังคหผล กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง กำลังแห่งการสงเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นธรรมที่สำคัญสำหรับนักบริหารที่อาศัยคนอื่นปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ผู้นำหรือนักบริหารสามารถผูกใจเพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ ต้องมีสังคหวัตถุ 4 (ที.ป. 11/140/167; 267/244) ประการ คือ

1) ทาน การแบ่งปัน การให้ ซึ่งประกอบได้ด้วยทาน 3 แบบ ได้แก่ อามิสทาน คือ การให้สิ่งของ ทุนทรัพย์ วิทยาทานหรือธรรมทาน คือ การให้คำแนะนำสั่งสอน บอกวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผล การสนับสนุนทางด้านการศึกษาการพัฒนาคนหรืออภัยทาน คือ การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน หรือการล่วงเกินซึ่งกันและกัน

2) ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ผูกจิตใจคนด้วยคำพูดอ่อนหวาน

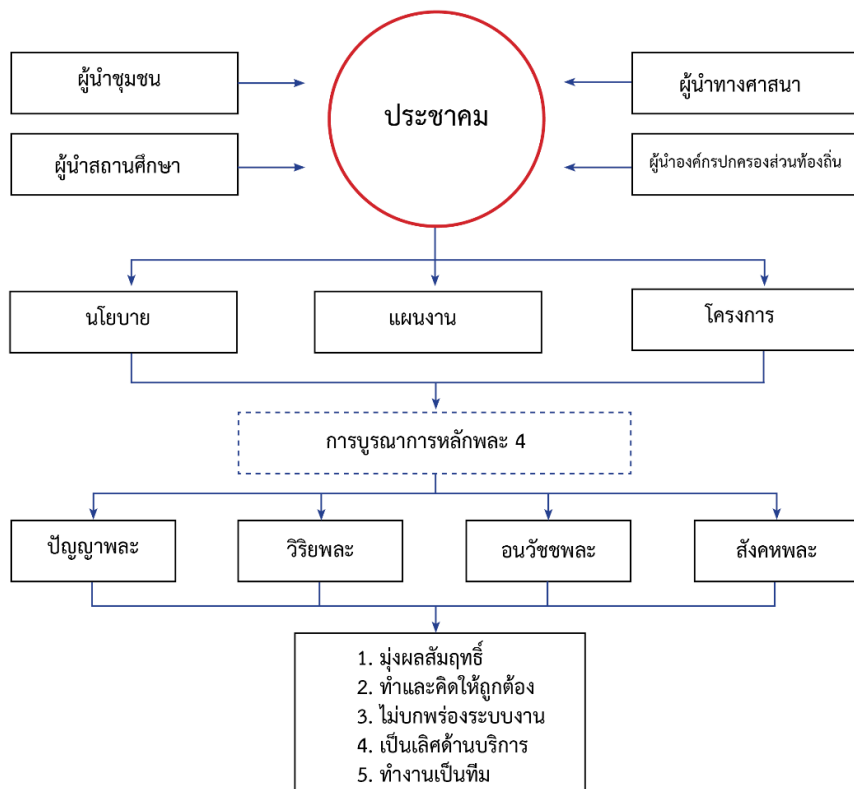
3) อตถจริยา การทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น หรือการสงเคราะห์ต่อผู้ใต้บัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน

4) สมานัตตตา การวางตัวถูกกาลเทศะ วางตนสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลง ในการที่จะทำให้ผู้นำหรือผู้บริหารประพฤติตามหลักสังคหวัตถุได้อย่างจริงจัง ผู้นำจะต้องมีหลักพรหมวิหารธรรม ประจำใจด้วยหลักธรรม 4 ข้อ คือ เมตตา ความรัก ความหวังดีที่ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มองแต่ส่วนดีของเพื่อนร่วมงาน ให้มองข้ามในส่วนเสียและให้อภัย กรุณา ความสงสารเห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ เมื่อเห็นผู้ร่วมงานประสบความลำบาก คิดหาทางช่วยเหลือให้เขาหลุดพ้นจากความยากลำบาก มุทิตา ความรู้สึกพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีความสุข มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานไม่มี จิตเจริชยาผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา อุเบกขา ความรู้สึกวางเฉยเป็นกลาง มีความยุติธรรม ไม่มีอคติลำเอียง (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549)

สรุปได้ว่า สังคหผลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารบนพื้นฐานของการสงเคราะห์ประชาชน มีความเสียสละช่วยเหลือประชาชนในทุกสถานการณ์ รวมถึงเป็นผู้ที่วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม พร้อมทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึง ช่วยแก้ไข

ปัญหาให้ประชาชนด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ ทำให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โมเดลองค์ความรู้การบูรณาการหลักผล 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ความรู้การบูรณาการหลักผล 4

โมเดลองค์ความรู้การบูรณาการหลักผล 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แสดงให้เห็นถึงแนวทางการบูรณาการหลักผล 4 นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีปัญหาผล คือความรอบรู้ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้ เมื่อมีความเข้าใจในสภาพปัญหาและโครงสร้างของระบบงานที่ชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด รวมถึงจะต้องนำมาใช้ในการบริหารตน บริหารคนและบริหารงานให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิริยผล คือการบริหารงานบนพื้นฐานความเพียรพยายามและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อดทนต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และเพียรระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย

ต่อสังคมส่วนรวม อนุวัตรพละ คือ การบริหารงานบนพื้นฐานของความสุจริต มีความเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมถึงการกำหนดแผนงานหรือการจัดทำโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และสังคหพละ คือ การบริหารบนพื้นฐานของการสงเคราะห์ประชาชนพร้อมทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึง ช่วยแก้ไขปัญหาให้ประชาชนด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ โดยประสานการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน/ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้นำหน่วยงานด้านการจัดการศึกษา และผู้น้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ที่เกิดจากความต้องการของประชาคม ซึ่งจะต้องมีเป้าหมายเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแผนงาน โครงการที่ตั้งไว้ อันเกิดจากการระดมความคิดผ่านการกลั่นกรองเกิดประโยชน์ต่อชุมชน พัฒนาความเป็นเลิศในการให้บริการ สร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่เป้าหมาย ด้านความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปให้ มีอำนาจในการตัดสินใจ และปกครองตนเอง บริหารงานภายในเขตอำนาจ และหน้าที่ของตน โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต โดยเกิดจากความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้นำหน่วยงานด้านการจัดการศึกษา และผู้น้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ที่เกิดจากความต้องการของประชาคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการนำหลักพละ 4 เข้ามาบูรณาการใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นธรรมอันเป็นพลังสำคัญที่ช่วยทำให้สามารถบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล จำเป็นต้องประกอบขึ้นด้วยปัญญาพละ กำลังความรู้ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ด้วยความเข้าใจถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของสภาพปัญหาในการจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมทั้งการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงมีวิริยพละ กำลังความเพียรด้วยความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ประกอบกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงมีอนุวัตรพละ กำลังความบริสุทธิ์ที่ปลูกฝังอยู่ในจิตใจด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงถึงพร้อมด้วยสังคหพละ กำลังการสงเคราะห์ประชาชนพร้อมทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2552). *การปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ตุลา มหาสุวานนท์. (2545). *หลักการจัดการ หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- ไททัศน์ มาลา. การปกครองท้องถิ่นไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 1(2), 29–24.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปณณธร เขียรชัยพฤกษ์. (2561). ทิศทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต. *วารสารมจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 3(2), 183-196.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรชัย สุขธมโม. (2554). *พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: 21เซ็นจูรี. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุติธรรม ปัทมะ. (2558). *การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น (The Local Administrative Reform)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2541). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. (2552). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.
- Bovee, C. L., et. al. (1993). *Management*. New York: Mc Graw – Hill.
- Freeman, R. E. (1992). *Management* (5th ed.). New Jersey: Practice - Hall.
- Puang-ngam, K. (2007). *Local government: Theory, Concept and Principle*. Bangkok: Exponet.
- William A. Robson, “Local Governmen” in *Encyclopedia of Social Science*. New York: The Macmillan, 1953.